

житлово-комунальних послуг, яким передбачається можливість використання ПДВ на фінансування програм модернізації підприємств, скорочення втрат води та тепла. При цьому кошти на сплату ПДВ мають перераховуватися на спеціальний рахунок підприємства житлово-комунальної сфери і використовуватися на його модернізацію та заходи з енергозбереження. Завдяки цьому комунальні підприємства зможуть отримати 1,5—2,5 млрд грн на технічне переоснащення [4].

Держава повинна створювати реальні передумови активізації інвестиційної діяльності комунальних підприємств з метою їх фінансового оздоровлення.

Література

1. Закон України «Про Загальнодержавну програму реформування і розвитку житлово-комунального господарства на 2009 — 2014 роки» від 24 червня 2004 року № 1869-IV [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>.

2. *Тормосов Р. Ю.* Стратегічне планування інвестиційної діяльності комунальних підприємств із залученням громадськості: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд.екон.наук: спец. 08.02.03 «Організація управління, планування та регулювання економікою» / Р.Ю. Тормосов. — Х., 2005. — 19 с.

3. Етапи розвитку першого інвестиційного проекту МінЖКГ [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.minjkg.gov.ua/activity/psb/psb-iam/370-etapi-rozvitku-pershogo-investicijnogo-proektu.html>

4. Антикризисний пакет для ЖКГ — світло в кінці тунелю [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.minjkg.gov.ua/press/news/559-antikrizovij-paket-dlya-zhkg-svitlo-v-kinci.html>.

УДК 336.717

І. Б. Охрименко, старш. викл.
кафедри банківської справи,
ДВНЗ «Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана»

ПРО МОЖЛИВІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ МІЖНАРОДНОГО ЛІЗИНГУ ЯК ІНСТРУМЕНТУ ФІНАНСУВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНИХ ПОТРЕБ ПІДПРИЄМСТВ В УКРАЇНІ

Здобувши незалежність Україна стала на шлях глобальних соціально-економічних перетворень направлених на повну перебу-
дову економіки і інтеграцію у світове співтовариство. Неодмін-

ною умовою здійснення таких перетворень є розвиток виробничої сфери і забезпечення конкурентоспроможності українських товарів на світовому ринку. В умовах загального дефіциту фінансових ресурсів та прискорення розвитку новітніх технологій, особливої актуальності набуває проблема фінансового забезпечення розширеного відтворення основних засобів вітчизняних підприємств.

Крім нестабільного фінансового стану економіки, вказана проблема посилюється незадовільним станом основних засобів вітчизняних підприємств, які потребують значних інвестицій для відновлення. Рівень зносу основних засобів становить у середньому 50 %, а в сільському господарстві, промисловості, будівництві, водному і авіаційному транспорті, соціальній сфері 60 та більше відсотків [2]. Внаслідок експлуатації морально і фізично застарілого обладнання все частіше відбуваються техногенні катастрофи. Таким чином, вже йдеться не лише про питання збереження конкурентоспроможності України на світових ринках, а про підтримку національної безпеки країни.

Для відновлення зношених основних засобів вітчизняним підприємствам часто бракує власних коштів, внутрішні накопичення переважної їх більшості доведені до глибокого фінансового кризового стану, і тоді постає питання про залучення коштів від банків або пошуку іноземних інвестицій.

Сьогодні Україні потрібні не лише відремонтовані, а й нові основні засоби, які б забезпечили користувачів новою технікою та технологіями, поповнили парк машин і обладнання сучасними високопродуктивними зразками, а такі відновлення потребують інвестицій, що в кілька разів перевищують річний бюджет України [2]. Кредитні ресурси вітчизняних банків не в змозі задовольнити такий попит. Довгострокове кредитування виробництва комерційними банками є високо ризиковим, а тому непривабливим, і майже припинилося. Втративши довіру клієнтів у зв'язку з розповсюдженням фінансової кризи, і, таким чином, їх вклади, українські банки сьогодні не мають достатньо ресурсів для інвестування у крупні і довгострокові проекти, що пов'язані з модернізацією українських підприємств. Крім того, на думку фахівців, в Україні ще не скоро буде створено політичні, економічні, організаційні умови для залучення ефективних іноземних інвестицій в потрібних розмірах і формах [1—3]. Все це спонукає до пошуку альтернативних методів і інструментів фінансування витрат на оновлення основних засобів вітчизняних підприємств.

Ми погоджуємось з думкою багатьох фахівців, що однією з таких альтернатив є лізинг — ефективний інструмент оновлення основних засобів без значних одноразових витрат капіталу. Як свідчить світовий досвід, активне впровадження лізингу є потужним імпульсом технічного розвитку, оновлення та переобладнання підприємств. В розвинутих країнах понад 30 % інвестицій здійснюються через механізм лізингу [2]. Сьогодні річний обсяг лізингових угод у світі становить приблизно 512 млрд дол. США [5]. В Сполучених Штатах лізинг є найбільшим джерелом зовнішнього фінансування, за допомогою якого придбаваються близько 50 % техніки. У країнах Східної Європи оновлення основних фондів підприємств на 30—40 % відбувається за рахунок лізингу [1]. В Україні цей показник становить приблизно 5 % [5]. Враховуючи тенденції стрімкого розвитку лізингу в Україні протягом 2007—2008 років, коли вартість портфеля лізингових угод зросла більше ніж у 5 разів [5], можливо і Україна не була б винятком. Але фінансова криза 2008 року принесла з собою негативні зміни, що характеризуються загальним дефіцитом фінансових ресурсів та їх високою ціною, які, як відомо, є одними з основних гальмівних чинників, що впливають на розвиток лізингових відносин як таких.

На нашу думку, сьогоднішню гостру потребу в інвестиціях Україна певною мірою спроможна задовольнити завдяки кращому використанню потенціалу ринку лізингових послуг. На тлі загального скорочення обсягів лізингового кредитування протягом останніх двох років у зв'язку з відсутністю зовнішнього і внутрішнього фінансування [5], саме міжнародний лізинг може мати певні перспективи розвитку як інструмент фінансування інвестиційних потреб підприємств.

Український ринок лізингових послуг представляють такі лізингодавці: банки-резиденти України, лізингодавці-нерезиденти України (міжнародний лізинг), лізингові компанії — резиденти, компанії створені за участі держави. Три з чотирьох представлених груп лізингодавців тісно пов'язані з внутрішнім ресурсним потенціалом України. Враховуючи стан банківської та фінансової системи України в умовах фінансової кризи, навряд чи можна сподіватися на розвиток лізингового кредитування з цього боку у найближчий час.

Світова фінансова криза торкнулася і іноземних фінансових інституцій і виробників, але, на відміну від вітчизняної, економіки розвинутих країн швидше оговтуються від її наслідків і, вирішуючи проблеми економічного зростання, підприємці

шукають нових шляхів збуту своєї продукції. В умовах глобального дефіциту фінансових ресурсів вони стикаються також з проблемою платоспроможного попиту і можуть бути зацікавлені у використанні експортного міжнародного лізингу як інструменту збуту своєї продукції, у тому числі, у відносинах з Україною.

Слід зауважити, що іноземні лізингові компанії, представляючи інтереси своїх виробників і пропонуючи нашим підприємствам переважно імпортне обладнання, пріоритетна використовують здебільшого збутову функцію лізингу, тоді як українських підприємців більшою мірою цікавить інвестиційна складова. Але, на нашу думку, частково захистити інтереси вітчизняних споживачів може держава, наприклад, створивши більш сприятливі умови для постачання через механізм міжнародного лізингу певних груп машин і обладнання, яких дійсно потребують вітчизняні підприємства. Використання лізингового механізму дозволяє підприємствам-користувачам імпортного обладнання компенсувати свої витрати на оновлення і переобладнання основних засобів поступово, за рахунок надходжень від реалізації своєї продукції [4]. Таким чином, можна хоча б частково вирішити питання оновлення основних засобів вітчизняних підприємств високотехнологічним обладнанням і забезпечити надходження в Україну сучасних інноваційних технологій. Без такого оновлення виробничої сфери українські підприємства не зможуть випускати сучасну конкурентну продукцію і забезпечити Україні достойне місце на світовому ринку.

Література

1. *Ярошевич Н. Б.* Переваги і недоліки лізингу як виду кредитування засобів виробництва в Україні // Науковий вісник НЛТУ України. — 2009. — Вип. 19.5. — С. 241—246.
2. *Ладюк О. Д.* Розвиток Лізингу в Україні: переваги та недоліки // *Фінанси, учет, банки.* — 2008. — № 14. — С. 59—65.
3. *Подяк А. В.* Використання лізингу як фінансового інструменту інвестування розвитку економіки // *Інвестиції: практика та досвід.* — 2008. — № 9. — С. 5—8.
4. *Тараба Н. А.* Поняття договору міжнародного фінансового лізингу // *Підприємництво, господарство і право.* — 2006. — № 2. — С. 11—14.
5. <http://www/leasing.org.ua>.